

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET

☒: 1055 Budapest, Széchenyi rakpart 19.

☎: 1/441-6501 ☎: 06-1/441-6502

✉: titkarsag@repate.hu

🌐: www.repate.hu

Ügyszám: FRP/94/2018/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

1/2019. (I. 24.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) panaszos¹ 2018. március 12-én előterjesztett **panaszát** a 2019. január 24-én – Fráterné dr. Ferenczy Nóra testületi tag távollétében – megtartott zárt ülésén hozott döntése alapján

megküldi az Országos Rendőrfőkapitánynak.

A Testület megállapítása szerint a vizsgált ügyben **alapjogot súlyosan sértő intézkedésre került sor.**

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

A panaszos 2018. március 12-én, postai úton terjesztett elő panaszt a vele szemben 2018. március 3-án foganatosított rendőri intézkedéssel kapcsolatban.

I.

A panaszos beadványában előadta, hogy egy ingatlant bérelt egy magánszemély tulajdonostól 2017. október 20. napjától. A bérleti szerződése 2018. április 19. napján járt volna le, a bérleti díj és költségek 2018. március 10. napjáig előre ki voltak fizetve. A panaszos csatolta az átutalást igazoló bankszámlakivonatot. A tulajdonos 2018. március 2-án délután négy óra körül e-mailt küldött a panaszosnak, hogy be kíván menni az ingatlanba azt megsemmisíteni, amit a panaszos nem kívánt biztosítani. A panaszos szerint a tulajdonos már korábban is zaklatta őt, feltörte a postaládáját.

2018. március 3-án 11 óra körül megérkezett a tulajdonos és élettársa a panaszos által bérelt lakáshoz és hangosan dörömböltek az ajtón, amit a panaszos nem nyitott ki. Kb. fél óra dörömbölést követően a panaszos felhívta a 112-es telefonszámot és elmondta, hogy a főbérlő be akarja törni az ajtót. Ekkor a panaszos kintől hallott egy női hangot, azt kiabálva, hogy kintől fognak tűzoltókkal bemenni a lakásba.

Ezt követően kb. fél óra elteltével a panaszos második emeleti ablakán kopogott egy tűzoltó, akinek a panaszos kinyitotta az ablakot. Láta, hogy a tűzoltó létra aljánál állnak a rendőrök, akik felkiabáltak a panaszosnak, hogy engedje be őket. A létra aljánál öt rendőr állt, akik közül az egyik felmászott a létrán és az ablakon keresztül bement a panaszoshoz.

¹ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük.

A panaszos az eseményeket telefonján rögzítette. Amikor a rendőr felért és az ablakon bemászott, mellkason lökte a panaszost és kitépte a kezéből a telefont, kinyitotta a bejárati ajtót, amin keresztül beengedték a főbérlet és barátnőjét, akiket a panaszos nem akart beengedni a lakásba.

Rajtuk kívül még öt rendőr volt a lakásban. A rendőr, aki elvette a panaszos telefonját, odaadta egy másik rendőrnek, aki hosszasan nézegette, és a panaszos tiltakozása ellenére kitörölte belőle a felvételt, amit a panaszos készített a behatolásról. A panaszos látott egy szomszédot elhaladni a folyosón, aki szintén videózott, és akitől szintén elvették a telefonját a rendőrök és kitörölték a felvételt. A panaszos szerint a főbérlet barátnője is videózott, az ő videóját nem tudja, hogy kitörölték-e.

A panaszost lefoglalták és megbilincseltek, a főbérlet és a barátnője pedig elkezdtek kidobálni a panaszos ingóságait a lakásból a folyosóra. Ezt a rendőrök végig nézték.

A panaszos előadása szerint a rendőrök nem engedték, hogy magához vegye a lakáskulcsát, nem engedték, hogy biztonságba helyezze értékeit, magához vegye a folyosóra kidobott borítékban levő ötszázezer forint készpénzt sem, annak ellenére, hogy a panaszos megmutatta azt a rendőröknek.

A panaszos elmondta a rendőröknek, hogy a folyosóra kidobáltakon kívül vannak még értékei és bútorai a lakásban, amire a rendőrök azt válaszolták, hogy majd megbeszéli a főbérlettel, hogy mikor viheti el azokat. A rendőrök a panaszost a Budapesti Rendőr-főkapitányság (a továbbiakban:BRFK) egyik kerületi rendőrkapitányságára (a továbbiakban: Rendőrkapitányság) vitték, ahol gyanúsítottként hallgatták ki, zaklatás vétsége miatt, ugyanis kiderült, hogy ellene az É.-i Rendőrkapitányság körözést adott ki, amiről a panaszos nem tudott.

A panaszos sérelmezi, hogy a rendőrök segítséget nyújtottak a főbérletnek ahhoz, hogy kidobálja a lakásból az értékeit, és belépjen a lakásba ezzel, magánlaksértést megvalósítva. A rendőrök nem engedték intézkedni a panaszost annak érdekében, hogy értékeit biztonságba helyezze, és ők sem intézkedtek azok biztonságba helyezése iránt.

A panaszosnak eltűnt a folyosóról az ötszázezer forint készpénze és egyéb értékei, illetve legalább százezer forint értékű ingósága a főbérlet birtokában maradt, annak ellenére, hogy többször is visszament a lakáshoz rendőrökkel, a főbérlettel előre egyeztetett időpontban, de ő nem biztosította a bejutást az épületbe.

A panaszos szerint az intézkedés során kiderült, hogy a főbérlet jó barátja volt az egyik intézkedő rendőr, aki a létrán felmászott és elvette a panaszos telefonját, majd meg is fenyegette. Őt J. Sz.-nek hívják, a többi intézkedő rendőr pedig be sem mutatkozott a panaszosnak.

A panaszossal a rendőrök alá akartak írni egy igazolást, melyen az szerepelt, hogy a személyi szabadsága korlátozása ideje alatt sérülése nem keletkezett és nincs panasza. Az egyik rendőr azt mondta a panaszosnak, hogy „ha nem írja alá, szétb... a fejét”. A dokumentumon előre be voltak karikázva a válaszok, amit a panaszos nem volt hajlandó aláírni. Az előállítás során végig megalázóan viselkedtek a panaszossal, nem kapta meg a megfelelő tájékoztatásokat.

II.

A Testület az ügy érdemi vizsgálata, a tényállás pontosabb megismerése érdekében felvilágosítást kért az illetékes rendőri szervtől, valamint kérte az ügyvel kapcsolatos rendőrségi dokumentumok és a konkrét kérdésekkel kapcsolatos rendőrségi álláspont megküldését. A rendelkezésre bocsátott iratokból az alábbi releváns tények voltak megállapíthatóak.

1) A 01000-k-2018/35057. sorszámú eset adatlap szerint a lakástulajdonos bejelentő 2018. március 3-án 10 óra 36 perckor előadta, hogy a kérdéses lakás bejárata előtt várakozik. Ő a jelzett lakás tulajdonosa, az albérlet azonban nem akarja beengedni, hogy megnézze a lakást, annak ellenére, hogy az albérlet otthon van. A tulajdonos elmondta, hogy az albérletjével áprilisig szól a bérleti szerződése. Többször próbálta a hölggyel felvenni a kapcsolatot, de nem válaszol neki, telefonját nem veszi fel. A lakáshoz érve a tulajdonos hallotta, hogy az albérletje otthon van, ennek ellenére nem nyit ajtót. A járőr a helyszínről jelentette, hogy a panaszos rendőri kopogtatásra sem nyitja ki az ajtót. Ezt követően érkezett bejelentés a lakás albérletjéről 2018. március 3-án 11 óra 24 perckor, miszerint a lakás ajtaját próbálja betörni valaki. Az ügyeletes közölte a panaszossal, hogy rendőr kollégája áll az

ajtója előtt, aki nem akarja rátörni az ajtót, csak szeretné felvenni vele a kapcsolatot, mert a kopogtatásra nem reagált. A panaszos elmondta, hogy akkor sem nyit ajtót senkinek. A bejelentés rögzítő többször kérte a panaszt, hogy nézzen ki és akkor meglátja, hogy rendőrök vannak ott, de a panaszos erre nem volt hajlandó. A helyszínen levő járőr a panaszos adatait a főbérlet által bemutatott bérleti szerződésből megállapította, és megállapították, hogy a panaszos ellen körözés van elrendelve zaklatás miatt. A panaszzal ismételt felvették a kapcsolatot telefonon, aki elmondta, hogy nem nyitja ki az ajtót. Megkíséreltek jogi felvilágosítást adni a panaszosnak, aki letette a telefont. A 112-es segélyhívó számról ismét megkísérelték felvenni vele a kapcsolatot, de nem vette fel a telefont. A lakásba való bejutás érdekében értesítették a tűzoltókat. Tűzoltó emelőkosár segítségével rendőr kíséretében megpróbálta a panaszzal felvenni a kapcsolatot az ablakon keresztül. A panaszos kinyitotta az ablakot, így a járőr felvette vele a kapcsolatot. A panaszos ellenére sem hitte el, hogy rendőrrel beszél, ki akarta vonni magát az intézkedés alól. Vele szemben testi kényszer, bilincs került alkalmazásra. A panaszos előállításra került a rendőrkapitányságra.

2) Az elfogás végrehajtásáról és kényszerítő eszköz alkalmazásáról készült jelentés szerint a panaszzal szemben az 1994. évi XXXIV. törvény (továbbiakban: Rtv.) 29. § (1) bekezdése szerint igazoltatás, a 31. § (1) bekezdés szerint személyi szabadságában korlátozott személy átvizsgálása és a 33. § (1) bekezdés b) pontja (a rendőr a további intézkedés megtétele céljából elfogja és az illetékes hatóság elé állítja azt, aki ellen elfogatóparancsot, nemzetközi elfogatóparancsot, illetve európai elfogatóparancsot adtak ki) került alkalmazásra. Az Rtv. 39. § (1) bekezdés j) pont szerint törvényben meghatározott egyéb okból magánlakásban intézkedésre került sor. A panaszzal szemben az Rtv. 48. § d) pontja alapján a panaszzal szemben ellenszegülése megtörése érdekében bilincset alkalmaztak. Bilincset március 3-án 12 óra 10 perctől 12 óra 45 percig alkalmaztak, a rendőrség szolgálati szabályzatáról szóló 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet (továbbiakban: Szolg. Szab.) 41. § (4) bekezdés b) pontja szerint a kezek hátrabilincselésével. A jelentés szerint a panaszosnak a rendőri intézkedés során sérülése nem keletkezett. Az intézkedő. r. törm. és r. ftörm. jelentése szerint 2018. március 3-án járőrszolgálatuk teljesítése során 11 óra 9 perckor a Központ utasítására megjelentek a kérdéses lakás előtt, mivel oda rendőri intézkedést kértek. A helyszínen a lakástulajdonos fogadta őket, aki elmondta, hogy a jelzett lakás az övé, azt 2017. október 19-én kiadta albérletbe a panaszosnak. Ezen idő alatt a panaszos minden hónapban rendszeresen fizette a költségeket, azonban néhány hete megromlott a kapcsolatuk. Semmilyen módon nem tudta elérni a panaszt sem telefonon, sem e-mailben, és ajtót sem nyitott neki. 2018. március 2-án e-mailt írt a panaszosnak, hogy a lakás állapotát szeretné megtekinteni a hamarosan lejáró bérleti szerződés miatt. A panaszos erre nem válaszolt és március 3-án nem nyitott ajtót. Az intézkedésnél jelen volt a lakástulajdonos párja is. A helyszínen az intézkedő rendőrök többször kopogtattak és felszólították a panaszt, hogy nyisson ajtót, mivel a rendőrség kollégái állnak az ajtóban. A jelen lévők megerősítették, hogy biztosan otthon van a panaszos, mert hallották, ahogyan bent porszívózik. Az intézkedő rendőr a helyszínen jelen lévő bérleti szerződésben szereplő adatokat PDA eszközön ellenőrizték. Ebből megállapítást nyert, hogy a panaszos ellen élő körözés van kiadva, mely szerint őt el kell fogni. A körözést a Központ megerősítette, így közölte, hogy a helyszínre tűzoltókat fog küldeni.

A rendőrök továbbra is többször felszólították a panaszt a törvény nevében szavak előre bocsátásával, hogy nyisson ajtót, azonban ennek továbbra sem tett eleget. Ekkor a panaszos még bejelentést is tett a Tevékenység-irányítási Központba (továbbiakban: TIK), hogy valaki be akar hozzá törni, és hiába közölte a TIK ügyelete, hogy a rendőrség van a helyszínen, továbbra sem nyitott ajtót.

A helyszínre érkezett a Ferencváros 322-es tagállomás az intézkedés segítése érdekében, valamint 11 óra 50 perckor a katasztrófavédelem egytű. fhdgy. vezetésével. A tűzoltók létra segítségével a belső udvarra néző ablakhoz felmásztak, majd kopogtatás után a panaszos kinyitotta az ablakot. Ekkor felszólították, hogy nyisson ajtót a rendőröknek, de ennek sem tett eleget, ezért a r. törm. a létrán át felmászott és az ablakon át bement a lakásba. Közölte a panaszzal, hogy élő körözés van ellene érvényben, ezért van a lakásban, majd belülről kinyitotta az ajtót, hogy kollégái bemehessenek a lakásba. A panaszos idegesen kezdett viselkedni és segítségért kiabált. A r. törm. több alkalommal

közölte vele nevét, jelvéyszámát, szolgálati helyét és az intézkedés okát. A panaszos azonban nem volt hajlandó elhinni, hogy valóban rendőrök intézkednek vele szemben. Mivel a panaszos láthatóan ellenállt az intézkedésnek, nem volt hajlandó az utasításokat végrehajtani, kiabált, zavartan viselkedett, ezért a rendőrök közölték, hogy bilincset fognak alkalmazni. A panaszos ekkor még inkább kiabált, a kezét elhúzta, így vele szemben testi kényszer segítségével bilincset alkalmaztak. A r. ftörm. hátra húzta jobb kezét, míg a r. törm. bal kezét, egy másik r. törm. 12 óra 10 perckor ráhelyezte a bilincset a panaszos kezére úgy, hogy azok hátra bilincselte állapotban voltak. A panaszos tovább feszegette a kezeit, amely miatt némi bőrpír keletkezett a bilincs mentén. A helyszínen a ruházatát átvizsgálták, melyből szabálysértésre vagy bűncselekményre utaló tárgy nem került elő.

A fentieket jelentették Központnak, majd közölték, hogy a panaszost a ... utcai rendészeti objektumba szállítják. Itt vele szemben 12 óra 45 perckor megszűnt a bilincs alkalmazása.

A lakás tulajdonosa tájékoztatta a panaszost, hogy a bérleti szerződést azonnali hatállyal megszünteti. Ezt követően a bent lévő tárgyakat elkezdtek a folyosóra pakolni, mellyel kapcsolatban A r. törm. tájékoztatta a tulajdonost és párját, hogy az ingóságokat őrizetlenül nem hagyhatják, azok eltűnése az ő felelősségük lesz. Ezt a figyelmeztetést tudomásul vették. A lakás lezárásáról a tulajdonos és párja gondoskodott.

A panaszost előállító helyiségben helyezték el.

3) A fentieket kívül a c. r. ftzls. parancsnoki kivizsgálásában a fentieket kívül a következőket jegyezte meg. A panaszos előállításakor panaszt nem jelzett, illetve a kezén a bilincstől keletkezett sérülésekkel kapcsolatban orvosi ellátást nem kért. A keletkezett sérüléseivel kapcsolatban tájékoztatták, hogy arról jelentés készül, melyet megértett. Szabadításakor a panaszos ismételtelen jelezte, hogy sérülése keletkezett, azonban az orvosi ellátástól elzárkózott. Meghallgatása során mindenre panaszkodott, láthatóan továbbra sem hitte el, hogy rendőri intézkedés alatt áll, és a problémáinak részleteit nem volt hajlandó közölni.

A szolgálatparancsnok a fentiekre tekintettel úgy véli, hogy a panaszos feltehetően mentális, pszichés problémákkal küzdhet. A szolgálatparancsnok a parancsnoki kivizsgálásban megállapította, hogy az intézkedés jogszerű és szakszerű volt, a hatályos jogszabályoknak megfelelően, arányosan került végrehajtásra. A keletkezett sérülések az előállított személy magatartása, ellenállása miatt keletkeztek a rendszeresített eszközök szakszerű alkalmazása mellett.

4) Az intézkedő r. törm. kiegészítő jelentésében a következőképpen számolt be az intézkedésről.

A panaszost az Rtv. 33. § (1) bekezdés b) pontjában foglaltak alapján fogták el, mivel ellene elfogatóparancs volt érvényben. (A helyszínen a bejelentő által átadott lakásbérleti szerződésen szereplő adatokat ellenőrizték, melyen szerepeltek a panaszos személyes adatai is, ez alapján ellenőrizték a körözésben a TIK-en keresztül.) A helyszínről a panaszos neve bediktálása után bejelentést is tett a TIK ügyeletére, így egyértelművé vált, hogy ő van a lakásban.

Az intézkedésben négy fő rendőr vett részt. A lakásba a törm. egyedül lépett be az ablakon keresztül tájékoztatva a panaszost arról, hogy miért lép be oda. Ekkor a panaszos az ablakból elállt, így oda gond nélkül be tudott jutni. Ennek során semmilyen testi kontaktus nem volt a panaszos és közte. Ezt követően a r. törm. kinyitotta a belülről zárt és eltorlaszolt bejárati ajtót, hogy az ajtó előtt várakozó kollégák be tudjanak menni, hogy segítséget nyújtsanak az intézkedésben. Ekkor tájékoztatta a lakás tulajdonosát és párját, hogy a folyosón várakozzanak, melynek eleget tettek. A lakásba az Rtv. 39. § (1) bekezdés j) pontja alapján lépett be. A r. törm. megjegyzi, hogy a lakásba történő bejutás közben nem volt lehetősége azt figyelni, hogy a panaszos rögzíti e telefonjával az intézkedést, így erről nem tud nyilatkozni. A lakásban miután intézkedés alá vonták a panaszost és közölték vele az elfogás tényét, tájékoztatták, hogy telefonját nem használhatja az intézkedés során. Ekkor a panaszos a telefont a szobában lévő asztalra tette, melyet később ő vett magához és került végül letéti jegyzőkönyvbe az előállító helyiségben.

A panaszos az intézkedés során nem mutatott együttműködő magatartást, zavartan viselkedett és nem hajtotta végre a rendőri utasítást, ezért megbilincseltek. A bilincselést megelőzően többször felszólították a „törvény nevében” szavak előrebocsátásával, hogy kényszerítő eszközt fognak alkalmazni. Amikor ezt a felszólítást sem volt hajlandó tudomásul venni, felszólítást követően testi kényszerrel alkalmazták vele szemben. A panaszost nem lefoglák, hanem a tanult technikai fogásokkal

kezeit hátra helyzetben megbilincseltek. Az Rtv. 48. § d) pontjában foglaltak alapján ellenszegülés megtörése érdekében került alkalmazásra a bilincs. A testi kényszerszert az Rtv. 47. § alapján azért alkalmazták, hogy a bilincset vele szemben alkalmazni tudják és megtörjék ellenszegülését.

A panaszos értékei, személyes tárgyai a lakásban, dobozokban és táskákban voltak összepakolva, azokat az intézkedés során mindvégig látta a panaszos. A rendőrök és a panaszos a lakásban egy helyiségben tartózkodtak, így az értékek biztonságban voltak. Közölték a panaszossal az eljárás további szakaszait, így arra is felszólították, hogy a szükséges iratokat, értéktárgyakat vegye magához. Ennek a panaszos eleget tett, így egy női táskát vitt magával az előállítás során és azt mondta, hogy minden benne van, amire szüksége van. Az említett táska a panaszos nyakában volt az intézkedés során, ahhoz más nem nyúlt hozzá. A táska és annak tartalma a letéti jegyzőkönyvben látható, mely alátámasztja, hogy igen sok nagyobb értékű tárgyat és készpénzt is vitt magával. Több kulcs is volt a panaszosnál, az intézkedő rendőrnek nem volt arról tudomása, hogy a szóban forgó lakás kulcsa nincs nála.

A panaszosnak a helyszínen a megbilincselése után elmondták, hogy először a ... utcai Rendészeti Objektumba viszik a szolgálatirányító parancsnokhoz. Ekkor a panaszos több indokot mondott, hogy miért maradjanak még a helyszínen. Ezek között volt az is, hogy a folyosón található három táska közül az egyikben benne van ötszázezer forint készpénz. A táskákat a panaszos többször kipakolta a rendőrök jelenlétében, de abból nem került elő az említett pénz. A helyszínen az intézkedő rendőrök kb. 40 percet töltöttek. Arra a kérdésre, hogy miért nem vette magához a pénzt akkor, amikor felszólították, hogy szedje össze okmányait és értéktárgyait, válaszolni nem tudott. A rendőrök arra a következtetésre jutottak, hogy a panaszos az intézkedés folytatását késlelteti, ezért eljöttek a helyszínről.

A kiegészítő jelentés szerint az intézkedésnél jelen lévő lakástulajdonos valóban kihelyezett néhány szatyrot a folyosóra. Ekkor a r. törm. felszólította, hogy azokat vigye vissza a lakásba és tájékoztatta arról, hogy amennyiben a folyosóról bármilyen értéktárgy eltűnik, ő a felelős érte.

A r. törm. jelentésében nyilatkozik arról, hogy a bejelentést tevő tulajdonost és a párját nem ismeri. Őket korábban soha nem látta, és emlékei szerint nem is intézkedett velük szemben, továbbá erre utaló megjegyzést sem tett a helyszínen.

A panaszos a ... utcai Objektumban került nyilatkoztatásra a szolgálatirányító parancsnok által arról, hogy sérülése és panaszja keletkezett-e az intézkedés során. Erre nemleges választ adott. A bilincs alkalmazása miatt bőrpír keletkezett a panaszos karján, azonban az orvosi ellátástól elzárkózott. Az igazoláson szereplő „nem keletkezett” lehetőség akkor került bekarikázásra, amikor azt a panaszos szóban lenyilatkozta. Ezt követően azonban nem volt hajlandó aláírni az igazolást, panasszal azonban nem élt az intézkedés végén. J. Sz. r. törm. jelentése szerint az intézkedés során a panaszossal végig a jogszerűség keretein belül, kulturáltan kommunikáltak. Vele szemben sem pozitív, sem negatív elfogultságot nem tanúsítottak.

III.

A Testület a panaszbeadvány és a rendőrségtől kapott felvilágosítás alapján – figyelemmel az Rtv. és a Szolgálati Szabályzat rendelkezéseire – **megállapította, hogy a rendőri fellépés és intézkedés érintette a panaszosnak a Magyarország Alaptörvénye (a továbbiakban: Alaptörvény) Szabadság és Felelősség fejezetének II. cikkében foglalt emberi méltósághoz való jogát, IV. cikkében foglalt személyi szabadsághoz fűződő jogát, a VI. cikkben foglalt magánlakás sérthetetlenségéhez fűződő jogát és személyes adatok védelméhez fűződő alapvető jogát, a V. cikkben foglalt tulajdonhoz fűződő jogát, a XV. cikkben foglalt diszkrimináció tilalmát, a XX. cikkben foglalt testi épséghez fűződő jogát és a XXIV. cikkében foglalt tisztességes eljáráshoz fűződő alapvető jogát az alábbiak szerint.**

1) A Testület elsőként a rendőrség intézkedési kötelezettségét vizsgálta.

a) A rendőrségi iratokból kiderül, hogy 2018. március 3-án 10 óra 32 perckor a lakás tulajdonosa tett bejelentést a rendőrségre, miszerint albérlője nem nyit ajtót neki, hogy megnézze a lakást, - amit előre jelzett a panaszosnak - pedig biztosan otthon tartózkodik, ezért intézkedést kér. Ezt követően járőr érkezett a helyszínre a tulajdonoshoz a tényállás tisztázása érdekében. Miközben a járőr felvette a kapcsolatot a bejelentővel, a panaszos is bejelentést tett a rendőrségre 11 óra 24 perc körül, hogy valaki be akarja törni az ajtaját.

Az Rtv. 13. §-a szerint a rendőr jogkörében eljárva köteles intézkedni vagy intézkedést kezdeményezni, ha a közbiztonságot, a közrendet vagy az államhatár rendjét sértő vagy veszélyeztető tény, körülményt vagy cselekményt észlel, illetve ilyen a tudomására hoznak. Ez a kötelezettség a rendőrt halaszthatatlan esetben szolgálaton kívül is terheli, feltéve, hogy az intézkedés szükségességének időpontjában intézkedésre alkalmas állapotban van.

A Szolgálati Szabályzat 9. §-ának (1) bekezdése azzal egészíti ki a fenti szabályt, hogy a rendőr szabálysértés észlelése esetén feljelentést tesz, vagy – jogszabály által meghatározott esetekben – helyszíni bírságot szab ki. A szabálysértést észlelő rendőr figyelmeztetést azon szabálysértés esetén alkalmazhat, amely miatt helyszíni bírságot szabhat ki.

A szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény (továbbiakban: Szabs. tv.) 166. § (1) bekezdése szerint a magánlaksértés szabálysértését követi el az, aki másnak a lakásába, egyéb helyiségébe, vagy ezekhez tartozó bekerített helyre az ott lakónak vagy azzal rendelkezőnek akarata ellenére vagy megtévesztéssel bemegy, vagy ott bennmarad, úgyszintén aki mást akadályoz abban, hogy a lakásába, egyéb helyiségébe vagy ezekhez tartozó bekerített helyre bemenjen.

A Testület ezen a ponton szükségesnek tartja felhívni a figyelmet töretlen gyakorlatára, miszerint ha az Rtv. szerinti rendőri fellépés mögöttes jogalapjaként a rendőrség egy Rtv.-n kívüli jogszabályban meghatározott tényállás tekintetében fennálló gyanúokra (pl. bűncselekmény vagy szabálysértés gyanújára) hivatkozik, a Testület – a kérdéses cselekményért egyébként fennálló szabálysértési vagy büntetőjogi felelősség kérdésében való állásfoglalás nélkül – vizsgálja, hogy az adott esetben fennáll-e olyan fokú gyanú, amely elégséges jogalapot szolgáltatott az intézkedéssel megvalósult jogkorlátozásra. Amennyiben a Testület ezt a vizsgálatot nem végezné el, a jogkorlátozás érdemi kontrollja kiüresedne, illetve elmaradna, és ezzel sérülne az érintett panaszhoz való alkotmányos joga.

A Testület álláspontja szerint a bejelentések tartalma felvetette annak a gyanúját, hogy a felek valamelyike a magánlaksértés szabálysértését követi el. A körülmények tisztázása, adatgyűjtés érdekében a lakás tulajdonosának bejelentése alapján a rendőrségnek az Rtv. 13. §-a alapján a közrend védelme érdekében intézkedési kötelezettsége keletkezett, ezáltal a **panaszos tisztességes eljáráshoz való joga nem sérült a rendőri intézkedés kapcsán.**

b) A Testület ezt követően azt vizsgálta, hogy a rendőrök mennyiben avatkoztak be a felek között fennálló, ingatlanl kapcsolatos polgári jogi jogvitába.

A panaszos szerint a tulajdonos, határozott tiltakozása ellenére ment be az ingatlanba, amit a rendőrök nem akadályoztak meg.

A rendőrségi jelentések szerint a tulajdonos a helyszínre érkező járőrnek elmondta a tényállást, miszerint a bérleti szerződésük rövid időn belül lejár, ezért jelezte a bérlőjének, hogy szeretné megtekinteni a lakást, de ő nem reagált, ezért kért rendőri segítséget. A helyszínen bemutatta a rendőrnek a lakásbérleti szerződést és a tulajdoni lapot, igazolva tulajdonosi minőségét. A bérleti szerződésen szerepeltek a panaszos adatai is. A járőrnél levő PDA-n a panaszos fényképét a bejelentő részére megmutatták, aki egyértelműen felismerte a lakás bérlőjét. Ekkor megállapításra került, hogy élő elfogatóparancs van ellene érvényben. Időközben a panaszos is bejelentést tett a rendőrségre, így bizonyossá vált, hogy ő van a lakásban.

Tekintettel arra, hogy az elfogatóparancs miatt szükséges volt a panaszos előállítás, a rendőröknek be kellett jutni az ingatlanba, azonban jelentésük szerint tájékoztatták a lakás tulajdonosát és párját, hogy ők a folyosón várakozzanak, melynek eleget tettek.

A Testület több állásfoglalást is hozott olyan ügyekben, ahol a rendőri intézkedésre azért került sor, mert az ingatlan használói között magánjogi vita, illetőleg polgári peres eljárás van folyamatban, és a lakás birtoklásával kapcsolatban rendőri intézkedést kértek. Az Országos Rendőr-főkapitányság „birtokvita típusú” rendőri intézkedésekre vonatkozó Módszertani útmutatója szerint ezekre az intézkedésekre jellemző, hogy a rendőrnek egy bonyolult megítélésű, szövevényes jogi helyzetet kell a helyszínen megítélnie, ezzel kapcsolatban döntést hoznia.

A Módszertani útmutató szerint a helyszínen az alábbi szempontokra figyelemmel szükséges az intézkedéseket megtenni.

- A helyszínen tartózkodók jogcímének tisztázása

A helyszínre érkező rendőr – tájékozódás, valamint a jelenlevők igazoltatását követően – intézkedjen az ott tartózkodók jogcímének tisztázására. Ez történhet lakcímkártya, valamint egyéb okmányok, okiratok bemutatásával. A birtoklás jogszerűségét nem csupán az okiratok tartalma alapján lehet eldönteni, nem mellőzhető az eset összes körülményének vizsgálata (pl. kinek az ingóságai vannak a lakásban; mely birtokvitában érintett fél visel otthoni, és melyik utcai öltözetet), továbbá esetlegesen tanúk meghallgatása.

- Jogsértő magatartás észlelése

Amennyiben az intézkedés során olyan adat, körülmény, tény jut a rendőr tudomására (esetleg a helyszínen tartózkodók által kifejtett, a törvényi tényállást megvalósító magatartás közben ér a helyszínre a rendőr), amely alapján szabálysértés vagy bűncselekmény elkövetésének gyanúja megállapítható, úgy az ezzel kapcsolatos további intézkedéseket (adatgyűjtés, helyszínen tartózkodók meghallgatása, az elkövetők előállítás) a rendőrnek haladéktalanul meg kell tennie.

- A magánérdek védelme

Az Rtv. 24. § (2) bekezdésében foglaltak alapján abban az esetben tartozik a Rendőrség hatáskörébe a magánérdek védelme, ha a törvényes védelem az adott körülmények között más módon nem biztosítható, vagy a rendőri segítség nélkül a jog érvényesíthetősége meghiúsulna vagy számottevően megnehezülne. Az adott körülmények gondos mérlegelése alapján lehetséges döntést hozni abban a kérdésben, hogy milyen jellegű közvetlen beavatkozás indokolt. Amennyiben a helyszínen a rendőr e döntést megfelelő információk hiányában, vagy elhatárolási nehézségek miatt nem tudja meghozni, úgy haladéktalanul vegye fel a kapcsolatot a szolgálatirányító parancsnokával, és tájékoztassa a kialakult helyzetről.

- A rendőr tájékoztatási kötelezettsége

A felvilágosítási és tájékoztatási kötelezettségről az Rtv. 2. § (1) bekezdése és 24. § (1) bekezdése rendelkezik. A rendőrnek e rendelkezések alapján kötelessége az intézkedés érintettjeit tájékoztatni, a konkrét kérdéssel hozzá fordulónak a felvilágosítást megadni. A fent kifejtettek alapján a rendőr az intézkedés során határozottan lépjen fel és tájékoztassa a rendőri segítséget kérőket arról, hogy milyen jogkörben, milyen minőségben és indokkal tud a rendőr beavatkozni, további intézkedéseket tenni. Fontos, hogy a tájékoztatás kiterjedjen arra is, hogy a rendőr nem hozhat döntést polgári peres eljárással kapcsolatos kérdésben, az ügy menetére a rendőrnek nincs befolyása.

Jelen esetben a helyszínre érkező rendőrök megfelelően tisztázták a rendelkezésre álló dokumentumokból a felek jogcímét. A bejelentő a lakás tulajdonosa, a panaszos pedig jogszerű bérlő. A panaszos adatait ellenőrizve megállapítást nyert, hogy élő elfogatóparancs van ellene érvényben, ezért további intézkedésekre van szükség. Ezen további intézkedések során a rendőrök felszólították a lakástulajdonost, hogy a folyosón tartózkodjon, aminek eleget is tett. A rendőrségi iratok ugyanakkor azt is tartalmazzák, hogy a lakás tulajdonosa néhány szatyrot kihelyezett a lakásból a folyosóra, amihez értelemszerűen be kellett mennie a lakásba. Ekkor felszólították, hogy azokat a lakásba helyezze vissza, és tájékoztatták, hogy amennyiben a folyosóról bármilyen értéktárgy eltűnik,

ő a felelős érte. A panaszos beadványában arról számol be, hogy a folyosóról ötszázezer forint készpénz és egyéb értékei is eltűntek. A lakás lezárásáról pedig a tulajdonos és párja gondoskodtak. A Testület álláspontja szerint a rendőrök rendelkezésére álló információk alapján a helyszínen egyértelműen megállapítható volt a panaszos, illetve a tulajdonos között fennálló polgári jogi viszony. A panaszos egy polgári jogi ügylet (bérleti szerződés) alapján jogszerűen tartózkodott az ingatlanban. Ugyanakkor a Testület álláspontja szerint a helyszínen megállapítható volt, hogy a panaszost, mint bérlőt megilleti a birtokvédelem és a házijog büntetőjogi védelme is a tulajdonossal szemben, különös figyelemmel a Legfelsőbb Bíróság ezen tárgyú a joggyakorlat számára iránymutató döntésére. [EBH 2002.733.: A házi jog büntetőjogi védelme a lakáshasználót megilleti a lakás tulajdonosával szemben abban az esetben is, ha az utóbbi - bizonyos mértékben méltányolható okból - a lakás használatának megszüntetésére és a lakás átadására hívta fel].

A tulajdonos csak a bérlő előzetes engedélyével tartózkodhat az ingatlanban, kivéve, ha a lakás rendeltetésszerű használatának a használó szükségtelen háborítása nélküli ellenőrzése, vagy a rendkívüli káresemény, illetőleg a veszélyhelyzet fennállása miatt a lakáson belül szükséges hibaelhárítás elvégzése válik szükségessé. A jelen esetben pedig ilyen szituációról egyik fél sem számolt be, hiszen a tulajdonos úgy nyilatkozott, hogy csak a hamarosan lejáró bérleti szerződés miatt kívánta az ingatlant megtekinteni, de előre nem egyeztettek időpontot a panaszossal.

A Legfelsőbb Bíróság fentebb hivatkozott döntésében kifejtette, hogy „a bírói gyakorlat kezdettől fogva egységes és következetes abban, hogy ha a lakás használója jogszerűen költözött a lakásba és ott is lakik, akkor megilleti a lakás használatához való jog, még akkor is, ha a bent tartózkodásának jogcíme időközben megszűnt, így igényt tarthat az ún. házijog büntetőjogi védelmére akár a lakás tulajdonosával szemben is. Az ő engedélye nélkül a hasonló módon ott lakón kívül más személy csak tűzoltás vagy más hasonló súlyú és szükségességű segítségnyújtás jogcímén mehet be a lakásba; a bemenetel minden más esetben jogellenes, függetlenül attól, hogy van-e a behatolónak valamilyen jogcíme erre vagy nincs. Mindebből az következik, hogy az ott nem lakó - legyen az bár maga a lakás tulajdonosa - az esetleg meglévő jogos érdekét is csak más módon érvényesítheti jogszerűen. A szóban levő bűncselekmény jogi tárgya a házijog; a büntetőjogi védelem a lakás tényleges használóját, birtokosát megilleti még abban az esetben is, ha a használat jogszerűsége a cselekmény elkövetésekor már megszűnt (természetesen abban az esetben, ha a használat eredetileg jogszerű volt).”

Mindezek alapján a Testület álláspontja szerint a rendőrök mulasztottak, amikor a fentiek miatt nem szólították fel és akadályozták meg a tulajdonost és párját, hogy ne lépjenek be a lakásba és ne pakolják ki a panaszos értékeit, valamint a lakás lezárását a tulajdonosra bízták.

Továbbá a Testület álláspontja szerint a tájékoztatásnak arra is ki kellett volna terjednie, hogy amennyiben a tulajdonos nem távozik önként, vagy erőszakos, illetve fenyegető magatartást tanúsítanak, akkor felvetődik a bűncselekmény gyanúja, ami miatt a panaszos feljelentést tehet.

A Testület szerint a rendőrség körületekintően járt el a helyszínen tartózkodók jogcímének tisztázása során. Közvetett módon azonban állást foglalt a felek közötti magánjogi jogvitában azáltal, hogy nem akadályozta meg, hogy a jogszerűen bérelt lakásba a tulajdonos a bérlő (panaszos) hozzájárulása, sőt kifejezett tiltakozása ellenére belépjen. A felek közötti lakáshasználattal kapcsolatos jogvitába a rendőrség indirekt módon beavatkozott továbbá azáltal, hogy engedték, hogy a lakást a tulajdonos zárja le az intézkedés végén, holott a panaszos elfogása és előállítás az általa jogszerűen bérelt lakásból történt, így kvázi a rendőrség engedélyével az „ellenérdekű fél” rendelkezhetett a lakás lezárásáról.

A rendelkezésre álló információk alapján a Testület álláspontja szerint a rendőrök nem tettek eleget az Rtv. 24. § szerinti tájékoztatási és az Rtv. 13. §. szerinti intézkedési kötelezettségüknek, ezért ennek kapcsán súlyosan sérült a panaszos tisztességes eljáráshoz való joga.

A Testület ezt követően a panaszossal szemben alkalmazott további intézkedéseket vonta vizsgálata körébe, melyeket azt követően foganatosítottak a rendőrök, hogy megállapításra került, elfogatóparancs volt ellene érvényben.

2) A Testület vizsgálta a panaszos előállításának jogalapját és körülményeit.

a) A rendőrségi jelentések szerint a tulajdonos (bejelentő) a helyszínen okmányai átadását követően a lakás tulajdoni lapjával hitelt érdemlően igazolta bejelentésének okát és igényét annak érdekében, hogy az ingatlanba bemehessen, mivel a panaszos albérleti szerződése április hónapig tart. Az intézkedő rendőrök részére átadott bérleti szerződésben szereplő adatokat ellenőrizték, amelyen szerepeltek a panaszos (bérlő) személyes adatai is. A szolgálati PDA-n keresztül lekérték a panaszos adatait és fényképét bemutatták a bejelentőnek, aki felismerte a bérlőt, akit ezt követően ismételt ellenőriztek a TIK-en keresztül a körözési rendszerben. Ekkor megállapítást nyert, hogy a panaszos ellen élő körözés van kiadva, mely szerint őt el kell fogni. A körözést É.-i Rendőrkapitányság adta ki, majd a Központ is megerősítette. A panaszos továbbra sem nyitott ajtót a rendőröknek, annak ellenére sem, hogy a rendőrségre tett telefonos bejelentésekor a központ közölte vele, hogy rendőr kollégái vannak az ajtaja előtt, nyisson ajtót. A bejutás érdekében tűzoltókat küldtek a helyszínre. A tűzoltók segítségével a r. törm. felmászott a panaszos ablakához, aki kinyitotta az ablakot és beengedte a lakásba. Közölte a panaszossal, hogy élő körözés van ellene érvényben, ezért van a lakásban, majd kinyitotta az eltorlaszolt bejárati ajtót, hogy kollégái bemehessenek. A r. törm. több alkalommal közölte nevét, jelvéyszámát és az intézkedés okát.

Az Rtv. 33. § (1) és (2) bekezdése taxatív felsorolja az előállítás okait. Az Rtv. 33. § (1) bekezdés b) pontja szerint a rendőr a további intézkedés megtétele céljából elfogja és az illetékes hatóság elé állítja azt, aki ellen elfogatóparancsot, nemzetközi elfogatóparancsot, illetve európai elfogatóparancsot adtak ki.

Az Rtv. 33. §-ának (1) bekezdése szerinti esetekben a rendőr nem tekinthet el a személyi szabadságot korlátozó intézkedéstől, annak foganatosítása minden esetben – mérlegelést nem tűrő módon – kötelező a rendőr számára. Jelen esetben a rendőrök más ügyben keletkezett intézkedési kötelezettségüknek tettek eleget, amikor megállapították, hogy a panaszos körözöttként szerepel a körözési rendszerben, így a kiadott elfogatóparancs szolgáltatta az alapot az elfogáshoz, illetve előállításához.

A fentiek alapján a Testület megállapította, hogy az elfogás és azt követő előállítás indokoltan és jogszerűen történt, amellyel jogszerűen korlátozta a rendőrség a panaszos személyi szabadsághoz való jogát.

b) A Testület vizsgálta a magánlakásban intézkedés jogszerűségét is.

A rendőrség tájékoztatása alapján a rendőrök az Rtv. 39. §-nak (1) bekezdés j) pontjában biztosított felhatalmazás alapján intézkedtek a panaszos lakásában és a belső udvarban, valamint a zárt folyosón. Az intézkedésről készült jelentések és a telefonos bejelentésről készült napló is egybehangzó azzal kapcsolatban, hogy a panaszos tudott arról, hogy rendőrök vannak az ajtaja előtt, ennek ellenére többszöri felszólításra nem engedte be őket, sőt később az intézkedés során sem hitte el, hogy rendőrök intézkednek vele szemben. A lakásba való bejutás érdekében tűzoltókat küldtek a helyszínre, akik segítségével egy rendőr az ablakon keresztül jutott be a panaszos lakásába.

Az Rtv. 17. §-ának (1) bekezdése értelmében a rendőrség a feladatának ellátása során [...] a magánlakás sérthetetlenségéhez fűződő jogokat a törvényben foglaltak szerint korlátozhatja.

Az Rtv. X. Fejezetében, az értelmező rendelkezések között található a magánlakás fogalma. A 97. § (1) bekezdés c) pontja szerint magánlakás: a lakás (üdülő, nyaraló vagy a lakás céljára használt egyéb helyiség, létesítmény, tárgy), az ahhoz tartozó nem lakás céljára szolgáló helyiség, létesítmény, bekerített terület.

Az Rtv. 39. §-a rendelkezik a magánlakásban intézkedésről. Eszerint – az Rtv.-ben felsorolt kivételektől eltekintve – a rendőr magánlakásba bebocsátás vagy hatósági határozat nélkül nem léphet be, illetve nem hatolhat be.

A törvényhely (1) bekezdésének j) pontja szerinti egyik kivétel, ha az előállítás a törvényben meghatározott egyéb okból szükséges. Ilyen esetekben a magánlakásba való belépés, illetve behatolás bebocsátás (hatósági határozat) nélkül történhet.

A Testület a rendőrség és a panaszos azonos tartalmú előadásai alapján megállapította, hogy a magánlakásban történő intézkedés jogszerű volt, hiszen a rendőrök tudomására jutott az az információ, hogy a lakásban olyan személy tartózkodik, akinek előállítása törvényben meghatározott okból (körüzés) kötelező. A panaszost többször felszólították a rendőrök, hogy nyisson ajtót, továbbá saját maga is tett közben bejelentést a rendőrségre telefonon keresztül, ahol megerősítették, hogy rendőrök vannak a lakása előtt és kérték, hogy nyisson ajtót, de a panaszos erre nem volt hajlandó, ezért indokoltá vált tűzoltókat segítségül hívni a második emeleti lakásba való bejutáshoz. Ennek alapján az Rtv. 39. § (1) bekezdés j) pontja biztosította a törvényi felhatalmazást a magánlakásnak minősülő helyen foganatosított rendőri intézkedésre.

A Testület a rendőrség magánlakásba való belépését jogszerűnek, indokoltnak találta, ami által nem sérült a panaszosnak az Alaptörvény VI. cikkében biztosított magánlakás sérthetetlenségéhez fűződő joga.

3) A Testület a kényszerítő eszközök (testi kényszer, bilincs) alkalmazása tekintetében az alábbi megállapításokat teszi.

A panaszbeadvány szerint a rendőrök lefoglalták és megbilincseltek a panaszost.

A kényszerítő eszköz alkalmazásáról szóló jelentés szerint a panaszos a lakásába bejutó rendőröknek, többszöri igazolás után sem volt elhinni, hogy valóban rendőrök és elő fogják állítani. Idegesen kezdett viselkedni és segítségért kiabált. A jelentés szerint a panaszos láthatóan ellenállt az intézkedésnek, nem volt hajlandó az utasításokat végrehajtani, kiabált és zavartan viselkedett, ezért közölték vele, hogy vele szemben bilincset fognak alkalmazni. A panaszos ekkor még inkább kiabált, a kezét elhúzta, így vele szemben testi kényszer segítségével bilincset alkalmaztak. A r. ftörm. hátra húzta jobb kezét, míg az egyik r. törm. bal kezét. Ezalatt a másik r. törm. ráhelyezte a bilincset a kezeire 12 óra 10 perckor úgy, hogy azok hátra bilincselte állapotban voltak. Ekkor a panaszos tovább feszegette a kezeit, amely miatt bőrpír keletkezett a bilincs mentén. A kiegészítő jelentésben az intézkedő rendőrök a kényszerítő eszközökkel kapcsolatban úgy nyilatkoztak, hogy részben igaz a panaszos azon állítása, miszerint lefoglalták. A panaszos nem mutatott együttműködő magatartást, nem hajtotta végre az utasításokat, ezért került megbilincselésre. A bilincselést megelőzően többször felszólításra került a törvény nevében szavak előrebocsátása után, hogy kényszerítő eszközt fognak alkalmazni vele szemben. Amikor ezt sem értette meg, szintén felszólítást követően testi kényszer került vele szemben alkalmazásra. A rendőrök szerint a panaszost nem lefoglalták, hanem a tanult technikai fogásokkal kezeit hátra helyzetben megbilincseltek. Az Rtv. 48. § d) pontjában foglaltak alapján ellenszegülés megtörése érdekében került alkalmazásra a bilincs. A testi kényszer az Rtv. 47. § alapján azért, hogy a bilincset vele szemben alkalmazni tudják és megtörjék az ellenszegülést.

A panasz ezen részével összefüggésben a Testület az alábbiakra hívja fel a figyelmet. Az Rtv. 47. §-a szerint a rendőr – intézkedése során – az ellenszegülés megtörésére testi erővel cselekvésre vagy a cselekvés abbahagyására kényszerítést (testi kényszer) alkalmazhat.

A Szolgálati Szabályzat 40. §-ának (1) bekezdése értelmében a megfogás, a leszorítás, az elvezetés vagy más, a rendőr által fizikai erőfeszítéssel alkalmazott, valamely cselekvésre vagy cselekvés abbahagyására irányuló kényszerítés (a továbbiakban: testi kényszer) akkor alkalmazható, ha a rendőri erőfölény vagy az intézkedés alá vont személy állapota, magatartása folytán a rendőri intézkedés eredményessége ezzel biztosítható. Ugyanezen jogszabályhely (3) bekezdése ugyanakkor kimondja, hogy nem minősül testi kényszernek, amikor a rendőr – jogszerű intézkedése során, a biztonságos intézkedés végrehajtása érdekében – a felé kartávolságon belülről lépő, valamint a mozgásának folyamatosságát akadályozó személyt csupán nyújtott kezével, minimális erőfeszítéssel magától távol tartja.

A Testület ehelyütt hivatkozik az arányosság követelményére is, amelyet az Rtv. 15. §-ának (1) bekezdése úgy határoz meg, hogy a rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával, míg a (2) bekezdés szerint több

lehetséges és alkalmas rendőri intézkedés, illetőleg kényszerítő eszköz közül azt kell választani, amely az eredményesség biztosítása mellett az intézkedéssel érintettre a legkisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással jár. Az Rtv. 16. §-ának (1) bekezdése szerint továbbá a rendőr kényszerítő eszközt csak a törvényben meghatározott feltételek fennállása esetén, az arányosság elvének figyelembe vételével alkalmazhat úgy, hogy az nem okozhat aránytalan sérelmet az intézkedés alá vontnak.

Az Rtv. 17. §-ának (2) bekezdése értelmében továbbá a rendőri intézkedés során a kényszerítő eszköz alkalmazása esetén lehetőleg kerülni kell a sérülés okozását.

Az Rtv. 48. §-a tartalmazza a bilincs alkalmazásának lehetséges indokait. Ezen szakasz szerina rendőr bilincset alkalmazhat a személyi szabadságában korlátozni kívánt vagy korlátozott személy önkárosításának megakadályozására, támadásának megakadályozására, szökésének megakadályozására vagy ellenszegülésének megtörésére. A bilincselés szabályait a Szolgálati Szabályzat 41. §-a részletezi, annak (1) bekezdése példálózó jelleggel felsorolja a bilincs alkalmazásának eseteit: a) aki erőszakos, garázda magatartást tanúsít, és ennek abbahagyására testi kényszerrel nem készíthető, b) aki az intézkedő rendőrt, annak segítőjét, valamint az intézkedésben közreműködőt megtámadja, c) akinek az elfogására bűncselekmény elkövetésének megalapozott gyanúja miatt került sor, és szökése bilincs alkalmazása nélkül nem akadályozható meg, d) akinek a jogszerű intézkedéssel szembeni ellenszegülése testi kényszerrel nem törhető meg, e) aki önkárosító magatartást tanúsít vagy ilyen magatartás tanúsításával fenyeget, f) akinek fogvatartása során kísérését rendelték el, és a kísért személy veszélyessége azt indokolja, vagy g) akit egyedül intézkedő rendőr állít elő.

Az Rtv. 19. § (1) bekezdése előírja, hogy a jogszabályi előírások végrehajtását szolgáló rendőri intézkedésnek - ha törvény vagy nemzetközi megállapodás másként nem rendelkezik - mindenki köteles magát alávetni, és a rendőr utasításának engedelmeskedni. A rendőri intézkedés során annak jogszerűsége nem vonható kétségbe, kivéve, ha a jogszerűtlenség mérlegelés nélkül, kétséget kizáróan megállapítható. A (2) bekezdés szerint a rendőr jogszerű intézkedésének való ellenszegülés esetén az e törvényben meghatározott intézkedések és kényszerítő eszközök alkalmazhatók.

A vizsgált esetben a bilincselés okául és alapjául az Rtv. 48. §-ának d) pontját, azaz az ellenszegülés megtörése érdekében történő bilincshasználatot jelölte meg a rendőrség, amely 35 percig tartott. Az alkalmazott testi kényszer a bilincselés előcselekménye volt.

A Testület elfogadta a bilincselésre okot adó, rendőrség által megjelölt körülményt, figyelemmel volt az előzményi iratokra is annak megítélésakor. Abból, hogy egyrészt a panaszos maga is elismeri, másrészt a rendőrségi dokumentumokból is az derül ki, hogy a panaszos be sem engedte a rendőröket, arra lehet következtetni, hogy helytálló a rendőrség azon indokolása a kényszerítő eszközök alkalmazásával kapcsolatban, miszerint arra azért volt szükség, mert a panaszos nem tanúsított együttműködő magatartást. Ellenkező esetben nem tudták volna foganatosítani a panaszos előállítását.

A Testület a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján úgy ítélte meg, hogy a panaszossal szembeni kényszerítő eszközök alkalmazása szükséges és indokolt volt, amellyel nem sérült az emberi méltósághoz való joga és testi épséghez való joga.

4) A panaszos sérelmezi, hogy a rendőrök nem akadályozták meg a tulajdonost abban, hogy a lakásból a panaszos értékeit kipakolja a folyosóra, nem engedték a panaszosnak, hogy értékeit biztonságba tudja helyezni, mielőtt előállítják a kapitányságra. A rendőrök végignézték a tulajdonos jogsértését. A panaszos úgy nyilatkozik, hogy több értéktárgya és készpénz is eltűnt a rendőri intézkedést követően.

Az előállítás végrehajtásáról készült elsődleges jelentés szerint a jelen lévő lakás tulajdonosa valóban kihelyezett néhány szatyrot a folyosóra. Ekkor a rendőrök felszólították, hogy azokat helyezze vissza a lakásba, és tájékoztatták, hogy az ingóságokat őrizetlenül nem hagyhatják, azok eltűnése az ő felelősségük lesz. A jelentések arról nem tartalmaznak információt, hogy az értékek visszapakolása megtörtént-e. A lakás lezárásáról a rendőrség szerint a tulajdonos és párja gondoskodott.

A Testület megkeresésére az intézkedésnél jelen lévő rendőrök kiegészítő jelentést készítettek az intézkedéssel kapcsolatban, melyek egybehangzóan arról számolnak be, hogy a jelen lévő lakás tulajdonosa kihelyezett néhány szatyrot a folyosóra. A rendőrök jelezték számára, hogy azokat helyezze vissza a lakásba, továbbá tájékoztatták arról, hogy amennyiben a folyosóról bármilyen értéktárgy eltűnik, azért ő lesz a felelős, melyet „látszólag” megértett. Arról, hogy ez megtörtént-e, az említett jelentések nem szólnak.

Ugyanakkor a r. szzds. a parancsnoki kivizsgálásában arról számol be, hogy a tulajdonos, és a jelen lévő barátnője felszólításra került, hogy a lakásba helyezze vissza a kirakott szatyrokat, aminek eleget is tettek.

A Szolgálati Szabályzat a lakásból való előállítás esetére tartalmaz vagyonvédelmi előírásokat. A 15. § (1) bekezdése szerint, ha az Rtv. 33-34. §-ai, illetve 37. §-ának b) és c) pontja alapján a személyt a lakásából szállítják el, szükség esetén a lakásban maradó vagyontárgyait a rendőr biztonságba helyezi, tanúk jelenlétében az üresen maradó lakást lepecsételi.

Az Rtv. 2. § (1) bekezdése szerint a rendőrség védelmet nyújt az életet, a testi épséget, a vagyonbiztonságot közvetlenül fenyegető vagy sértő cselekménnyel szemben, felvilágosítást és segítséget ad a rászorulóknak. A rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait.

A Testület álláspontja szerint az Rtv. 2. §-ból eredően a rendőröktől elvárható lett volna, hogy az ingatlant saját maguk bezárják és intézkedjenek annak érdekében, hogy a tulajdonos ne pakolhassa ki a folyosóra a panaszos értéktárgyait az intézkedés közben. A Testület szerint a rendőröknek kifejezetten utasítaniuk kellett volna a tulajdonost, hogy ne pakolja ki a panaszos értékeit a folyosóra, valamint megakadályozni azt. Ennek hiányában a rendőrök nem tettek eleget a Szolgálati Szabályzat 15. §-ában és az Rtv. 2. § foglalt vagyontárgyak védelmével, biztonságba helyezésével kapcsolatos kötelezettségüknek.

Habár azzal kapcsolatban, hogy a kihelyezett értékek visszapakolása megtörtént-e, csekély ellentmondás tapasztalható az intézkedő rendőrök jelentései és a parancsnoki kivizsgálásban található szóhasználat között, a Testület arra a megállapításra jutott, hogy a rendőröknek eleve azt is meg kellett volna akadályoznia, hogy a tulajdonos bármilyen értéket kivigyen a bérleményből az intézkedés alatt.

Mindezek alapján a Testület álláspontja szerint mulasztott akkor a rendőrség, amikor nem helyezte a helyszínen a vagyontárgyakat kulccsal biztonságba, és végignézték, amint a tulajdonos a panaszos értéktárgyait kidobálja a lakásból, különös figyelemmel arra, hogy a felek között fennálló polgári jogi jogvitáról tudomással bírtak a rendőrök. A Testület tudomása szerint továbbá a panaszos több értéke is eltűnt az intézkedést követően és az ingatlanba nem tudott bemenni az ingóságaiért a későbbiekben sem.

Mindezek alapján a Testület megállapította, hogy súlyosan sérült a panaszos tulajdonhoz való joga a rendőrség mulasztása miatt.

5) A panaszos szerint az intézkedés során kiderült, hogy a tulajdonos nagyon jó barátja volt az egyik intézkedő rendőr, a r. törm., feltehetőleg ezért engedték neki, hogy az ingatlanból kipakolja a panaszos dolgait, ezáltal részrehajlóan jártak el.

A r. törm. úgy nyilatkozott a Testület megkeresésére, hogy a tulajdonost (bejelentőt) és a helyszínen jelen lévő párját nem ismeri, őket korábban nem látta és emlékei szerint nem is intézkedett velük szemben. Erre utaló megjegyzést a helyszínen nem tett. A panaszossal szemben sem pozitív sem negatív elfogultságot nem tanúsítottak.

Az Rtv. 13. §-ának (2) bekezdése tartalmazza a részrehajlásmentes rendőri intézkedés alapvető követelményét, így eszerint a rendőr köteles a törvény rendelkezésének megfelelően, részrehajlás nélkül intézkedni. A rendőri fellépés ezen követelmény értelmében az érintettel szemben nem lehet hátrányosabb (vagy előnyösebb) pusztán azért, mert személye – bármely okból – a rendőr számára ellenszenves (vagy rokonszenves).

A Testület gyakorlata szerint a részrehajló rendőri intézkedés két értelmet takar; az egyik szerint részrehajlónak minősül a rendőri intézkedés, amikor a panaszost a rendőri intézkedés során azért éri hátrány, mert a panaszossal szembenálló felet előtérbe helyezi a rendőr azért, mert valamilyen

kapcsolat (rokoni, baráti, ismeretségi) áll fent közöttük. A másik szerint pedig ezen eset hiánya esetén, amikor a rendőrök nem tesznek eleget azon kötelezettségüknek, hogy a kiérkezésüket követően a helyszínen történeteket objektíven felderítsék.

Jelen esetben az egymásnak ellentmondó tartalmú előadások miatt a Testület nem tudott állást foglalni azzal kapcsolatban, hogy valóban fennáll-e bármilyen kapcsolat az eljáró rendőr és a lakás tulajdonosa között, és a panaszost az intézkedés során erre tekintettel érte volna hátrány.

A Testület szerint nem megállapítható, hogy a panaszossal szembeni intézkedés során az egyenlő bánásmód követelményének sérelme megvalósult.

6) A panaszos előadása szerint az intézkedést rögzítette a telefonján, azonban amikor a rendőr bemászott a lakásába, kitépte a kezéből a telefont, percekig keresztül nézegette és a panaszos tiltakozása ellenére a felvételt kitörölte.

A Testület megkeresésére a rendőrség akként nyilatkozott, hogy a r. törm., miközben a lakásba bejutott, nem volt lehetősége azt figyelni, hogy a panaszos rögzíti-e a telefonjával az intézkedést, így nem tudja, hogy készült-e róla felvétel. A lakásban, miután intézkedés alá vonták a panaszost, és közölték vele az elfogás tényét, tájékoztatták, hogy telefonját nem használhatja az intézkedés során. Ekkor a telefont a panaszos a szobában lévő asztalra tette, melyet később ő vett magához és a letéti jegyzőkönyvben is feltüntetésre került az előállító helyiségben történő elhelyezések.

Az Rtv. 17. §-ának (1) bekezdése szerint a rendőrség a feladatának ellátása során a magántitok és a levéltitok sérthetetlenségéhez, a személyes adatokhoz fűződő jogokat a törvényben foglaltak szerint korlátozhatja. Ennek eredményeként van lehetősége a rendőrségnek, hogy bizonyos intézkedései során ne legyen szükség az intézkedés alá vont személy hozzájárulására a rendőrségi intézkedés foganatosításához szükséges személyes adatok megismerése és kezelése tekintetében. A Testület megítélése szerint tehát vizsgálni kell, hogy az adott személyes adat megismerése és kezelése szükséges-e a konkrét rendőrségi feladat ellátásához. Amennyiben nem szükséges, akkor az érintett az Info tv. intézkedéskor hatályos 3. §-ának 7. pontja szerinti hozzájárulása nélkül az intézkedő rendőr nem ismerhette volna meg és nem kezelhette volna az adott személyes adatokat.

A panaszosi és a rendőrségi álláspontok között ellentmondás feszül a tekintetben, hogy a rendőrök belenéztek-e a panaszos telefonjába engedélye nélkül. Ezt az ellentmondást a rendelkezésre álló információk alapján feloldani nem lehet, így e tekintetben nem állapítható meg a panaszos személyes adatok védelméhez fűződő alapvető jogának a sérelme.

7) A Testület ezt követően megvizsgálta a rendőrök hangnemét és bánásmódját is.

A panaszos állítása szerint az intézkedés során alá akartak vele íratni egy igazolást, amin az szerepelt, hogy személyi szabadsága korlátozása alatt sérülése nem keletkezett és nincs panasza. Az intézkedő rendőr azt mondta neki, hogy ha nem írja alá, „szétb... a fejét”. A panaszos szerint az előállítása során végig megalázóan viselkedtek vele és nem kapta meg a megfelelő tájékoztatásokat.

A rendőrség a Testület kifejezett megkeresésére azt nyilatkozta, hogy az intézkedő rendőrök a jogszabályi előírásoknak megfelelően, a jogszerűség keretein belül, kulturáltan kommunikáltak a panaszossal, a panaszos által említett kifejezés nem hangzott el egyik rendőr részéről sem.

Az Rtv. 2. § (1) bekezdés második mondata szerint a rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait. A rendőri hivatást választóktól, főleg az Rtv.-ben is szereplő szolgálati feladatok ellátása során – ezen belül is első sorban akkor, amikor intézkedés közben az állampolgárokkal közvetlen kapcsolatba kerül – más állampolgárokénál magasabb erkölcsi tartás, fokozottabb türelem és tolerancia, körültekintő és mások számára példaértékű viselkedés várható el. Mindez adódik az Rtv. azon rendelkezéseiből, amelyek kiemelkedő közhatalmi jogosítványokkal ruházzák fel a rendőröket, az államszervezetben belül kitüntetett pozícióba helyezve őket. Ezzel összhangban ugyanis az Rtv. és a Szolgálati Szabályzat szigorúbb követelményeket is támaszt velük szemben, és az ezeknek való megfelelést maradéktalanul megköveteli, a számonkérhetőség lehetőségeit is megteremtve.

A Testület ezzel kapcsolatban szükségesnek tartja kiemelni a Magyar Köztársaság Rendőrségének Etikai Kódexét, amelynek 1. pontja előírja: a rendőr „önként vállalt hivatásával szemben különleges

társadalmi elvárások érvényesülnek, melyekre szolgálati viszonyának fennállása alatt mindvégig figyelemmel kell lennie.” Az 5. pont szerint: „a rendőr a ráruházott hatalom alkalmazása során megfontolt és mértéktartó, intézkedéseit (...) indulatoktól mentesen hajtja végre, kerüli a szükségtelen konfliktusok kialakítását. Nem alkalmaz (...) megalázó bánásmódot és ezt másoktól sem tűri el.” A 7. pont utolsó mondata szerint „tudatában van annak, hogy saját személyén keresztül az egész testület megítéléséért is felelős.”

A Testület továbbá jelen esetben is irányadónak tartja a korábbi állásfoglalásaiban [lásd pl. a 65/2008. (VIII. 18.) sz. állásfoglalás indokolása II. részének 3. pontját] megfogalmazottakat, miszerint „a rendőri hivatást választóktól, főleg az Rtv.-ben is szereplő szolgálati feladatok ellátása során – ezen belül is első sorban akkor, amikor intézkedés közben az állampolgárokkal közvetlen kapcsolatba kerülnek – más állampolgárokénál magasabb erkölcsi tartás, fokozottabb türelmesség és tolerancia, körültekintő és mások számára példaértékű viselkedés várható el. Mindez adódik az Rtv. azon rendelkezéseiből, amelyek kiemelkedő közhatalmi jogosítványokkal ruházzák fel a rendőröket, így az államszervezetben belül kitüntetett pozícióba helyezve őket. Ezzel arányosan azonban az Rtv. és a Szolgálati Szabályzat szigorúbb követelményeket is támaszt velük szemben, és az ezeknek való megfelelést maradéktalanul megköveteli, a számon kérhetőség lehetőségeit is megteremtve.”

A Testület a rendőrség és a panaszos tényelődása között ellentmondást tapasztalt, amelyet a rendelkezésére álló korlátozott számú bizonyítási eszközzel, és a birtokában lévő csekély számú bizonyítékkal nem tudott feloldani, így nem tudott egy olyan tényállást megállapítani, amely alapján megvizsgálhatta volna a rendőrök bánásmódjára és hangnemére vonatkozó panaszosi kifogást, ezért úgy határozott, hogy a panaszos emberi méltósághoz való jogának a sérelme nem megállapítható.

A tapasztalt, feloldhatatlan ellentmondásra tekintettel a panaszos emberi méltósághoz fűződő jogának a sérelme nem megállapítható.

A Testület megjegyzi, hogy a rendőrségi dokumentumokban ellentmondás fedezhető fel abban a tekintetben, hogy a kényszerítő eszköz alkalmazásáról készült elsődleges jelentés szerint az intézkedés során sérülés nem keletkezett, míg az intézkedésről készült kiegészítő jelentések és az előállító helyiségben elhelyezett fogvatartott személy őrzésével és ellátásával kapcsolatos adatokról szóló nyomtatvány azt tartalmazza, hogy a bilincs alkalmazása miatt a panaszos csuklóján bőrpír keletkezett. A Testület szerint továbbra is problémát jelent, hogy az előállítás végrehajtásáról/kényszerítő eszköz alkalmazásáról készült jelentés elkészítése során az automatizmus miatt nem kerül feltüntetésre, hogy a panaszosnak sérülése keletkezett.

8) A panaszos szerint az előállítás során nem kapott megfelelő tájékoztatást.

A rendőrök jelentései egybehangzóan tartalmazzák, hogy a panaszossal az intézkedéskor többször közölték az intézkedés okát és azt, hogy miért fogják előállítani, ő azonban azt sem hitte el, hogy rendőrök intézkednek vele szemben.

Az Rtv. 20. § (2) bekezdése alapján a rendőr az intézkedés megkezdése előtt - ha az a rendőri intézkedés eredményességét veszélyezteti, az intézkedés befejezésekor - köteles nevét, azonosító számát, valamint az intézkedés tényét és célját szóban közölni. Az V. és VI. fejezetben foglalt intézkedések, illetve kényszerítő eszközök alkalmazását követően a rendőr köteles az intézkedés alá vont személyt tájékoztatni az e törvény szerinti panasz lehetőségéről és előterjesztésére nyitva álló határidőről. Az előállítás okáról írásbeli tájékoztató kiadásra került a panaszos részére.

A panaszos ugyan nem fejti ki beadványában, hogy mit ért pontosan a tájékoztatás alatt, azt ő is elismeri, hogy az intézkedéskor derült ki számára, hogy körözés alatt áll, ezért fogják előállítani. A rendőrség szerint a panaszos lakásába belépve tájékoztatták az intézkedés okáról és arról, hogy elő fogják állítani a Rendőrkapitányságra.

A fentieknek megfelelően a Testület megítélése szerint a panaszos írásban és szóban is megkapta a megfelelő tájékoztatást, így e tekintetben nem sérült a panaszos tisztességes eljáráshoz való alapvető joga.

A Testület az ügy gondos mérlegelése alapján arra a következtetésre jutott, hogy a rendőrségnek intézkedési kötelezettsége keletkezett a bejelentés kapcsán, így ebben a tekintetben nem sérült a panaszos tisztességes eljáráshoz fűződő joga. A Testület szerint a rendőrök megsértve az Rtv. 24. §-ában és az Rtv. 13. §-ában foglaltakat, és állást foglalva egy polgári jogi jogvitában súlyosan sértették a panaszos tisztességes eljáráshoz fűződő alapvető jogát. A Testület megállapította, hogy az elfogás és azt követő előállítás indokoltan és jogszerűen történt, amellyel jogszerűen korlátozta a rendőrség a panaszos személyi szabadsághoz való jogát. A Testület a rendőrség magánlakásba való belépését jogszerűnek, indokoltnak találta, ami által nem sérült a panaszosnak az Alaptörvény VI. cikkében biztosított magánlakás sérthetlenségéhez fűződő joga. A Testület a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján úgy ítélte meg, hogy a panaszossal szembeni kényszerítő eszközök alkalmazása szükséges és indokolt volt, amellyel nem sérült az emberi méltósághoz való joga és testi épséghez való joga. A Testület megállapította, hogy súlyosan sérült a panaszos tulajdonhoz való joga a rendőrség mulasztása miatt, mivel nem akadályozta meg, hogy a panaszos értékeit kivigyék a lakásból. A Testület szerint nem megállapítható, hogy a panaszossal szembeni intézkedés során az egyenlő bánásmód követelményének sérelme megvalósult. A panaszosi és a rendőrségi álláspontok között ellentmondás feszül a tekintetben, hogy a rendőrök belenéztek-e a panaszos telefonjába engedélye nélkül. Ezt az ellentmondást a rendelkezésre álló információk alapján feloldani nem lehet, így e tekintetben nem állapítható meg a panaszos személyes adatok védelméhez fűződő alapvető jogának a sérelme. A tapasztalt, feloldhatatlan ellentmondásra tekintettel a panaszos emberi méltósághoz fűződő jogának sérelme nem megállapítható. A fentieknek megfelelően a Testület megítélése szerint a panaszos írásban és szóban is megkapta a megfelelő tájékoztatást, így e tekintetben nem sérült a panaszos tisztességes eljáráshoz való alapvető joga.

Az egyes alapjogok sérelme már egyenként is elérte azt a szintet, amely a Testület súlyos alapjogsérelmet megállapító állásfoglalását megalapozza, ezért a többszöri jogsérelmet súlyosító körülményként értékelte a Testület. Ennek megfelelően a rendelkező részben foglaltak szerint – az Rtv. 93/A. §-ának (6) bekezdése alapján – az állásfoglalást megküldi az Országos Rendőrfőkapitánynak.

Budapest, 2019. január 24.

Dr. Lukács Tamás
elnök, előadó testületi tag

Dr. Kozma Ákos
elnökhelyettes

Dr. Wildner Domonkos
testületi tag

Dr. Cservák Csaba
testületi tag